

PLANINSKI

10
2017

INTERJU

Miljko Lesjak
Miranda Ortar

Z NAMI NA POT

Furlanski Dolomiti

3,90 €

IZ PLANINSKE ZALOŽBE – AKCIJA

Planinski zemljevid Šaleška dolina z okolico 1 : 50 000

Planinski zemljevid Šaleška dolina z okolico 1 : 50 000 je sodoben planinski zemljevid, primeren za planince in izletnike. Poleg samoumevnih planinskih poti (posebej sta označeni obhodnici Slovenska planinska pot in Evropska pešpot E6), so označena tudi številna plezališča, ki jih ne tem koncu Slovenije res ne manjka, ter planinske koče in ostali gostinski objekti. Voznikom v pomoč so zavedena tudi večja parkirišča na izhodiščih priljubljenejših planinskih ciljev.

Format: 70 x 100 cm

CENA: V času od 15. 10. 2017 do 15. 11. 2017 lahko planinski zemljevid kupite po akcijski ceni s 50-odstotnim popustom: 4,05 € (redna cena: 8,10 €).

*DDV je obračunan v ceni. Stroške poštne plača naročnik.

IZBIRNI VODNIKI PZS

V sklopu izbirnih planinskih vodnikov so do sedaj izšla že tri dela, in sicer vodniki *Razširjena slovenska planinska pot*, *Slovenska Istra, Čičarija, Brkini in Kras* ter *Dolina Soče – Bovško*, ki je izšel tudi v angleškem jeziku.

Izbrana metodologija predstavitve in način prikaza pohodnih poti sta povzeta po podobnih vodnikih, ki izhajajo pri Planinski založbi PZS. Posamezno poglavje je sestavljeno iz predstavitve cilja, opisa poti, opisa izhodišča, zahtevnosti, opreme.

SREČNO IN VAREN KORAK!

I N F O R M A C I J E · N A K U P · N A R O Č I L A

PLANINSKA ZVEZA SLOVENIJE, PLANINSKA TRGOVINA PZS

NA SEDEŽU Dvorakova ulica 9, Ljubljana, v času uradnih ur
(v ponedeljek in četrtek od 9. do 15. ure, sredo od 9. do 17. ure, petek od 9. do 13. ure; odmor za malico: 10.30–11.00).

PO POŠTI p. p. 214, SI-1001 Ljubljana

PO TELEFONU 01 43 45 684 v času uradnih ur brezplačna telefonska številka 080 1893 (24 ur na dan, vse dni v letu)

PO FAKSU 01 43 45 691

E-NAROČILA trgovina@pzs.si ali spletna trgovina PZS: <http://trgovina.pzs.si>.

SLOVENSKI PLANINSKI MUZEJ

Triglavska cesta 49, 4281 Mojstrana • telefon: 08 380 67 30 • faks: 04 589 10 35 • e-naročila: info@planinskimuzej.si

IZDAJATEL IN ZALOŽNIK:
Planinska zveza Slovenije

ISSN 0350-4344

Izhaja petnajstega v mesecu.
Planinski vestnik objavlja izvirne prispevke,
ki še niso bili objavljeni nikjer drugje.
117. letnik

NASLOV UREDNIŠTVA:

Planinska zveza Slovenije
Uredništvo Planinskega vestnika
Dvorakova ulica 9, p. p. 214, SI-1001 Ljubljana
T: 01 434 56 90, F: 01 434 56 91
E: pv@pzs.si
www.planinskivestnik.com
www.pvkazalo.si
www.facebook.com/planinskivestnik

ODGOVORNI UREDNIK:

Vladimir Habjan

UREDNIŠKI ODBOR:

Emil Pevec (tehnični urednik), Marta Krejan Čokl,
Zdenka Mihelič, Irena Mušič Habjan, Mateja Pate,
Dušan Škodič, Tina Leskošek, Mire Steinbuch

LEKTORIRANJE:

Marta Krejan Čokl, Mira Hladnik, Vera Šeško,
Sonja Čokl

OBLIKOVANJE:

Moja Dariš

GRAFIČNA PRIPRAVA IN TISK:

Schwarz print, d. o. o.

Tiskano na NEO MATT papirju, Triglav papir

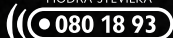
NAKLADA: 4600 izvodov

Prispevke, napisane z računalnikom, pošiljajte
po elektronskem mediju na naslov uredništva ali na
elektronski naslov. Poslanih prispevkov ne vračamo.
Uredništvo si pridržuje pravico do objave ali neobjave,
krajsanja, povzemanja ali delnega objavljanja nenaročenih
prispevkov v skladu s svojo uredniško politiko in
prostorskimi možnostmi. Mnenje avtorjev ni tudi nujno
mnenje uredništva in PZS. Kopiranje revije ali posameznih
delov brez privolitve izdajatelja ni dovoljeno.

Naročanje:

Po pošti na naslov: Planinska zveza Slovenije,
Dvorakova ulica 9, p. p. 214 SI-1001 Ljubljana,
po elektronski pošti na naslov: pv@pzs.si ali
po telefonu 080 1893 (24 ur na dan).

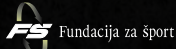
MODRA ŠTEVILKA

Številka transakcijskega računa PZS je 05100-8010489572,
odprt pri Abanki, d. d., Ljubljana. Naročnina 39 EUR,
63 EUR za tujino, posamezna številka 3,90 EUR. Člani
PZS so upravičeni do 25 % popusta na letno naročnino
Planinskega vestnika. Reklamacije upoštevamo dva meseca
po izidu številke. Ob spremembi naslova navedite tudi stari
naslov. Upoštevamo samo pisne odgovore do 1. decembra
za prihodnje leto.

Izdajanje revije sofinancira Javna agencija za raziskovalno
dejavnost Republike Slovenije (ARRS), št. pog. 630-
183/2017-1.

Program informiranja o planinski dejavnosti
sofinancira Ministrstvo za šolstvo in šport RS in
Fundacija za financiranje športnih organizacij v RS.

FOTOGRAFIJA NA NASLOVNICI:

Južni vrh Arjune, na katerega sta bila v začetku osemdesetih let s strani
poljskih alpinistov opravljena dva vzpona. Foto: Urban Novak

Uredništvo Planinskega vestnika skrbno preverja
vse članke in točnost v reviji objavljenih opisov poti,
ki praviloma vključujejo opozorila na nevarnosti in
možne pasti obiskovanja gora. Žal pa je vsak opis vedno
subjektiven, poleg tega se objektivne težave na terenu
lahko spreminjajo iz dneva v dan, celo iz ure v uro.
Zato uredništvo revije in Planinska zveza Slovenije ne
moreta prevzeti nobene odgovornosti za morebitne
poškodbe ali materialno škodo, ki bi jih utrpel kdorkoli
zaradi hoje in plezanja po gorah po navodilih iz te revije.

Foto: Matjaž Milavec

Kje je tu užitek?!

»Če boš plezala, boš postala močača!« Ta drzna izjava je bila že vnaprej na neuspeh obsojen poskus mojega očeta, da bi svojo uporniško hčer v cvetu mladosti odvrnil od alpinizma. Ne vem, ali je bil res iskreno prepričan v to, da alpinizem v splošnem škodi ženskosti (navzven in navznoter), sem se pa tega njegovega stavka spomnila vsaj dvakrat: na nekem mednarodnem srečanju alpinistk, na katerem nas je sprejela tako robata plezalka, da smo jo v naših pogovorih imenovali kar Hans in se mi je zdela lep primer tega, kar si je o alpinistkah domnevno mislil moj oče, ter nedavno med gledanjem filma *Jezdec viharjev* o vzponu dveh alpinistk na Torre Central v čilenskem narodnem parku Torres del Paine. Otečeni in potolčeni prsti, razpokane ustnice, zabuhla in zgubana obraza, razmršeni lasje, zares bi težko našla kakšno sled gracioznosti. Vendar pa tudi okolje, v katerem sta bili, ni bilo ravno plesna dvorana, temveč neizprosna vertikala patagonskih ostrič. K sreči sem se z alpinizmom ukvarjala dovolj dolgo in spoznala veliko plezalk, tako da sem očetovo hipotezo ovrgla, če se izrazim v znanstvenem jeziku. Nekaj je sicer res na tem, da surovo okolje lahko pusti sledi tako na duši kot na telesu, vendar prav dosti robotih "Hansov" med alpinistkami vseeno nisem srečala.

Patagonija, ki se je tako ostro zarežala v obličja protagonistk filma, je dobro prizorišče za epske zgodbe: nenehna grožnja poslabšanja vremena, ki jo spremljajo orkanski vetrovi, mraz, padajoče kamenje in led ter druge objektivne nevarnosti, težki nahrbtniki – verjetno se je že kakšen od alpinistov kdaj vprašal, kaj mu je bilo tega treba. Podobno je zanimalo snemalca v filmu *Igrišče odraslih otrok*. Športni plezalec Stephane, ki zimo preživlja v španskem plezališču Siurana v upanju, da mu uspe preplezati nekaj težkih smeri, se po kdo ve katerem neuspelem poskusu v eni izmed njih pridruša, da je plezanje v njej eno samo trpljenje. Glas za kamero prostodušno vpraša: "Kje je torej užitek?!" Stephane nekaj trenutkov zazrt predse molči, nato pa se h kameri obrne z neopisljivim nasmeškom in iskrim pogledom, ki povesta vse.

Če bi me kdo vprašal, ali je bilo vredno dobro desetletje življenja posvetiti s stališča mnogih ljudi tako absolutno nekoristni in nerazumljivi stvari, kot je vzpenjanje po skalovju, ne bi niti za hip odlašala z odgovorom. Seveda je bilo vredno! A neke poglobljene ali filozofske razlage, čemu, pravzaprav nimam. Vstajali smo sredi noči, včasih dobesedno klecali pod težkimi nahrbtniki, zmrzovali na stojiščih, si pihali v premrle prste, spali v vlažnih in mrzlih zimskih sobah, (zasilnih) bivakih in snežnih luknjah, se na smrt utrujeni, lačni in žejni opotekali v dolino, trepetali, ali bo klin, s katerega smo se spuščali po vrvi, vzdržal, preklinjali slabe razmere, se tresli v krušljivem svetu, se basali po sluzastih kaminih brez pravega varovanja, se plazili po drobljivih policah nad "vabečo globino", pral nas je dež, žgalo nas je sonce, tavalili smo v megli, razgibavali v premajhne plezalke uje in venomer boleče prste: saj res, kje je tu užitek?? Pri tem, da smo bili čisto navadni plezalni smrtniki, ki zares neprizanesljivega sveta najvišjih gora našega planeta sploh nismo okusili. Spokojna jutra, širne razglede, romantične sončne zahode in kar je še takih reči, ki nam v gorah polnijo dušo, bi lahko občudovali zgolj s planinskih poti, počasi in *nalahno*. Kaj nam je bilo treba riniti v skale? Če potegnem črto, je bilo tam zgoraj v strminah kljub vsemu preprosto – lepo, pa čeprav se nam je tako pogosto zdelo šele zvečer v topli postelji. Tisto neotipljivo, neopisljivo je odtehtalo vse ostalo, tako da smo se kakor odvisniki po nov odmerek droge vedno znova vračali v stene.

Dandanes, ko moje poti po večini vodijo mimo sten, mi on, ko mu v besednih dvobojih z vzdihom postavim sicer retorično vprašanje "Ah, kaj bi jaz brez tebe?", nemudoma odvrne: "Najbrž bi si v Črnem Kalu pihala v oguljene prste!" Zelo verjetno bi si jih res – in bržkone bi bila s tem čisto zadovoljna. Čeprav menda obstaja tudi možnost, da bi bila, khm, zmahana močača.

Mateja Pate

UVODNIK

1 Kje je tu užitek?!

Mateja Pate

KAŠMIR

5 Odprava na Arjuno

Irena Mušič Habjan

INTERJU

12 Miljko Lesjak

Anka Vončina

ZAPISI V GORAH

16 Pesmi po planinah

Milka Bokal

USI MOJI TRIGLAVI

20 Čez hribe in doline od doma na Triglav

Samo Rugelj

ZGODOVINA KLASIČNEGA ALPINIZMA

26 Kralj in alpinist

Janez Turk

VARSTVO NARAVE

29 Brez vode ni turizma

Vida Petrovčič

Z NAMI NA POT

34 Furlanski Dolomiti

Anka Vončina

UTAH, ZDA

43 U svetu abstraktnih figur

Olga Kolenc

INTERJUJ

46 **Miranda Ortar**

Žarko Rovšček

KAUKAŠKA PRIPOVJEDKA

50 **Alpinistična odprava v kavkaške gore 1. del**

Stanka Jelenc

ODLOMEK IZ KNJIGE

54 **Trobentač s soške fronte**

Zdravko Kecman

ISKANJE NAJLAŽJE POTI

57 **Zakaj hodimo v ključih**

Uroš Kuzman

EKOLOGIJA

60 **Odgovorni smo tudi za to, česar ne počnemo**

Franc Maleiner

ZGODOVINA

65 **Dom slovenskih planincev v Ljubljani**

Franci Ekar

UREME

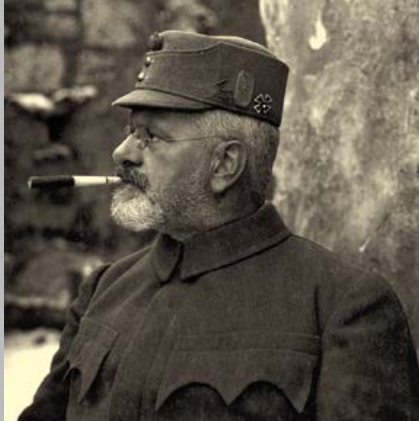
66 **Megla po nižinah, sonce v hribih**

Veronika Hladnik

GORSKO CVETJE

68 **Porušeni stereotipi o murkah**

Jože Lango

U SPOMIN

70 **Miran Bremšak**

Janez Bizjak

GEO IZLET

72 **Neptunov kamniti podpis**

Boštjan Rožič

73 **NOVICE IZ VERTIKALE**

76 **PLANINSKA ORGANIZACIJA**

79 **NOVICE**

79 **TRIGLAUSKI NARODNI PARK**

80 **U SPOMIN**

**USEBINE USEH
PLANINSKIH VESTNIKOV
OD LETA 1895 DALJE NA
WWW.PUKAZALO.SI.**